

Контент-аналіз на тему:
**«Дослідження іміджу української влади в українських
електронних ЗМІ в контексті «газової війни».**

Зміст

Методологічний розділ	3
<i>Актуальність дослідження:</i>	3
<i>Проблемна ситуація.</i>	4
<i>Об'єкт дослідження.</i>	4
<i>Предмет дослідження.</i>	4
<i>Мета дослідження.</i>	5
<i>Завдання дослідження.</i>	5
<i>Інтерпретація понять</i>	6
<i>Гіпотези дослідження:</i>	8
Процедурний розділ	9
<i>Операціоналізація понять</i>	9
<i>Обґрунтування системи вибору одиниць спостереження.</i>	11
<i>Основні процедури збору і аналізу даних.</i>	12
Аналітичний звіт за результатами соціологічного дослідження	15
Використана література	22
Додатки	23
<i>Емоційне забарвлення повідомлень, присвячених діяльності центральних органів державної влади</i>	23
<i>Об'єм повідомлень по темі газової війни по типам електронних ЗМІ</i>	23
<i>Обсяг повідомлень ЗМІ, присвячених діяльності Кабінету міністрів</i>	24
<i>Обсяг повідомлень ЗМІ, присвячених діяльності Верховної ради</i>	25
<i>Обсяг повідомлень ЗМІ, присвячених діяльності Президента України</i>	26
<i>Обсяг повідомлень ЗМІ, присвячених діяльності центральних органів влади в залежності від сфери суспільного життя</i>	27

Методологічний розділ

Актуальність дослідження:

Закони економіки говорять про те, що людська цивілізація перебуває у постійному протиборстві між обмеженістю ресурсів та необмеженістю потреб. У ХХ столітті одним із головних ресурсів, необхідним для виживання цивілізації є невідновлювані природні ресурси, а особливе місце серед них посідає природній газ.

Світовий розподіл природного газу склався таким чином, що основна доля газу сконцентрована на території Російської Федерації, а основний споживач цього ресурсу – Європа. В той час як географічним простором транзиту між Європою та Російською Федерацією є Україна. В часи Радянського Союзу проблема транспортування ресурсів між Україною та Росією не розглядалася, оскільки обидві держави були жорстко інтегрованими в єдину систему народного господарства, але після здобуття незалежності України її національні інтереси, а відтак і економічні інтереси, стали серйозною проблемою не тільки на етапі інтеграції до світової спільноти і міжнародних відносин, але й у середині держави.

Як відомо, одним із основним стратегічних ресурсів Росії є експорт природного газу, а стратегічним ресурсом України досі лишається її вигідне географічне розташування – транзитний ресурс. Таким чином основний конфлікт національних інтересів обох держав проходить саме по лінії транзиту природного газу із Російської Федерації через Україну в країни Європи, що у грудні 2008 року вилилося у так звану «газову війну».

Не стабільна внутрішньополітична ситуація, вплив світової економічна кризи та чергових президентських виборів потребують дослідження іміджу української влади, сформованого українськими ЗМІ під час «газової війни». Відтак, при розгляді вітчизняних ЗМІ можна побачити, що «газова війна» супроводжувалась інформаційними атаками не тільки на держави-учасниці «газової війни», але і на органи влади всередині України. Це призвело у свою чергу до різних оцінок центральних органів влади до угоди про постачання та транзит природного газу між Україною та Росією вже на самому початку переговорного процесу.

Таким чином, відсутність єдиної офіційної позиції української влади, заплутаність і непрозорість переговорного процесу, підписання договорів, довгий час їх оприлюднення сприяли виникненню багатьох питань з боку громадськості, експертів до керівництва держави, що негативно відобразилося на довірі громадян до політичних сил, про що свідчать падіння рейтингів електоральної підтримки. Крім того, за наявності інформаційного дисонансу стосовно «газової війни» під питання ставиться не лише імідж конкретних представників української влади, але й ставлення громадськості до самого інституту влади.

Не викликає сумніву, що оцінка діяльності влади, її іміджу в переважній своїй більшості формується за допомогою ЗМІ, а відтак актуальним постає питання про імідж органів влади, що склався в період кризових для України та її громадян. Відповідь на дане питання дозволить дати оцінку діяльності органів держави та посадових осіб, спрогнозувати суспільно-політичні орієнтації громадян не лише у світлі майбутніх президентських виборів, але і ставлення населення до апарату влади.

Проблемна ситуація.

В даному соціологічному дослідженні проблемною ситуацією виступає характер висвітлення українськими засобами масової інформації подій, пов'язаних із кризовою ситуацією у газових відносинах між Україною та Російською Федерацією (припинення постачання їх газом у різному відсотковому співвідношенні) для країн Європи, та його вплив на імідж української влади.

Об'єкт дослідження.

Об'єктом даного дослідження є повідомлення в українських електронних засобах масової інформації (статті в Інтернет-виданнях, Інтернет-версія випуску новин на телевізійних каналах, новини інформаційних агентств тощо), пов'язані із досліджуваною темою.

Предмет дослідження.

Предметом даного дослідження є імідж української влади, що створюється українськими електронними ЗМІ ("Інтерфакс-Україна", "УНІАН", «Дзеркало

тижня», «Українська правда», «ICTV», «Телевізійний канал новин 24», тощо) у висвітленні газової війни.

Мета дослідження.

Мета дослідження передбачає виявлення характеру впливу повідомлень у вітчизняних електронних ЗМІ, пов'язаних із кризовою ситуацією у газових відносинах між Україною та Російською Федерацією для країн Європи та створений ними імідж української влади. Виявлення характеру впливу інформаційних повідомлень допоможе з'ясувати який орган державної влади найменше постраждав від інформаційних атак, що дасть змогу спрогнозувати електоральні симпатії напередодні чергових президентських виборів та ставлення громадян до апарату влади.

Завдання дослідження.

Відповідно до поставленої мети дослідження планується розв'язання наступних завдань:

1. З'ясувати загальний об'єм уваги, що був приділений електронними ЗМІ «газовій війні»;
2. Визначити у якому аспекті – позитивному чи негативному – переважно висвітлюється кожен орган державної влади та у якому саме типу ЗМІ;
3. Виявити який орган центральної влади найбільше висвітлювався українськими ЗМІ;
4. Виявити характер висвітлення Кабінету міністрів України, Верховної ради України, Президента України та їх представників ЗМІ, в залежності від сфери суспільного життя .
5. З'ясувати який аспект суспільного життя, пов'язаний з діяльністю центральних органів державної влади висвітлювався ЗМІ у позитивній тональності, а який у негативній.

Інтерпретація понять

Імідж влади – образ політичного керівництва країни, що цілеспрямовано формується органами державної, політичної влади за допомогою засобів масової інформації й покликаний справити емоційно-психологічний вплив на певних осіб (керівництво інших країн, іноземних та своїх громадян) з метою популяризації своїх ідей, програм, політичної реклами і т. ін..

Політична влада – здатність і можливість здійснювати визначальний вплив на політичну діяльність і політичну поведінку людей та їх об'єднань з допомогою будь-яких засобів – волі, авторитету, права, насилля; центральні, організаційні і регулятивно-контрольні засади політики.

Українська влада представлена центральними органами державної влади: Президент України, Кабінет міністрів України і Прем'єр-міністр України, Верховна рада України, Секретаріат Президента, Рада національної безпеки та оборони.

Довір'я політичне – вираз відповідності цілей діяльності об'єкта політики і суб'єкта політики; визнання можливостей суб'єкта задовольнити потреби об'єкта (не підтверджених досі безпосередньою практикою).

Бездіяльність влади – безпідставне повне або часткове ухилення від здійснення передбачених нормативними документами функцій і повноважень влади; несвоєчасне, несумлінне, некваліфіковане чи інше неналежне їх виконання органами державної влади.

Засоби масової інформації (ЗМІ) – форми розповсюдження інформації, спрямовані на охоплення необмеженого кола осіб, соціальних груп, держав з метою оперативного інформування їх про події і явища у світі, конкретній країні певному регіоні, а також на виконання спеціальних соціальних функцій. До ЗМІ, як правило, відносять: періодичні друковані видання (газети, журнали і т.п.), яку мають постійну назву, нумерацію, і періодично виходять у світ; різноманітні технічні засоби і способи передачі на відстань звукової або візуальної інформації. До електронних ЗМІ належать: інтернет-версії друкованих видань, новин інформаційних агентств, телевізійних каналів тощо.

Президент України – глава Української держави, що виступає від її імені. Президент України є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції, прав і свобод людини, забезпечення громадянської злагоди в суспільстві. Він сприяє узгодженості в діяльності органів державної влади, їх взаємодії із органами місцевого самоврядування.

Прем'єр-міністр – у ряді сучасних держав глава уряду, який, як правило, призначається главою держави. В Україні Прем'єр-міністр керує роботою уряду – Кабінету міністрів України.

Кабінет міністрів України – назва уряду України, який відповідно до Конституції України є вищим органом у системі органів виконавчої влади. КМУ – це колегіальний орган, до складу якого входять Прем'єр-міністр України, перший віце-прем'єр-міністр, три віце-прем'єр-міністри, міністри.

Верховна рада України – відповідно до Конституції України єдиний орган законодавчої влади в країні. Він є колегіальним і представницьким органом законодавчої влади держави.

«Газова війна» – кризова ситуація у газових відносинах між Україною та Російською Федерацією у грудні 2008 – січні 2009 року, спричинена проблемами, пов'язаними із підписанням договорів із постачання в Україну російського газу і транзит його до країн Європи між НАК «Нафтогаз України» та ВАТ «Газпром».

Учасники «газової війни» – Україна, Російська Федерація, країни Європи.

Політична позиція – ставлення політичного суб'єкта до об'єктів, процесів, явищ політичної дійсності, через яке суб'єкт виявляє свої ідеали, цінності, інтереси і здійснює власну діяльність у сфері політики. Політична позиція визначає спрямованість вчинків, вибір цілей і засобів їх досягнення, характер ставлення до різноманітних політичних явищ.

Об'єм уваги ЗМІ – величина, що характеризує кількість повідомлень ЗМІ, присвячених певній темі.

Гіпотези дослідження:

1. Понад 40% новин електронних ЗМІ, присвячені опису подій з 31 грудня 2008 року по 23 лютого 2009 року, що мали назву «газова війна» припадають на долю електронних версій випуску телевізійних новин.
2. Понад 30% повідомлень про діяльність центральних органів державної влади мають негативне емоційне забарвлення.
3. Найбільше висвітлення в ЗМІ з поміж центральних органів державної влади мав Кабінет міністрів України.
4. Найбільш негативно висвітлювалася діяльність Кабінету міністрів України в сфері співробітництва з міжнародним співтовариством.
5. Найменше висвітлення у ЗМІ отримала соціальна сфера життя суспільства.
6. Переважна кількість повідомлень присвячена висвітленню діяльності Кабінету міністрів України по забезпеченню незмінності тарифів на газ для громадян.

Процедурний розділ

Операціоналізація понять

Категорії, за якими аналізується кожне з досліджуваних видань, поділені на 3 групи:

- категорії, що стосуються діяльності Кабінету міністрів, Верховної ради та Президента України в політичній сфері:

дострокові вибори, відставка керівництва, вотум довіри уряду, прозорість процесу переговорів щодо транзиту та постачання газу, законотворча діяльність, "антикризова" діяльність, відносини з міжнародним співтовариством;

- категорії, що відображають економічну складову діяльності центральних органів державної влади:

ціна на газ для підприємств, право власності газотранспортної системи, вихід компанії «Газпром Сбыт Украина» на ринок України, банкрутство та закриття підприємств, спад промислового виробництва, зменшення прибутків виробників, перехід на альтернативні види палива, співробітництво з міжнародними співтовариством, спад експорту;

- категорії, які характеризують стан соціальної сфери, як основної сфери діяльності держави:

ціна на газ для населення, ситуація в житлово-комунальному господарстві, пікетування органів влади, звільнення працівників, зменшення заробітної плати, перехід на альтернативні види палива.

Ці категорії поміщені до таблиці.

Політична сфера	Дострокові вибори	Можливість проведення дострокових виборів парламенту чи президента.
	Відставка керівництва	Ініціювання чи подання у відставку керівників органів виконавчої влади, секретаріату президента чи апарату Верховної ради.
	Вотум довіри уряду	Ініціювання процедури відставки Кабінету міністрів.
	Прозорість процесу переговорів	Оприлюднення (не оприлюднення) умов договору щодо транспортування та постачання газу.
	Законотворча діяльність	Прийняття законів, які сприяють врегулюванню газового конфлікту чи розробки власних енергетичних ресурсів (мазут/нафта/газ), тощо
	"Антикризова" діяльність	Діяльність уряду, спрямована на укладення газових домовленостей, чи врегулювання конфлікту з газопостачання регіонів України
	Відносини з міжнародним співтовариством	Співпраця з країнами-членами Європейського союзу на предмет транзиту газу, співпраця з Російською Федерацією, звинувачення України країнами ЄС у зриві транзиту газу, звинувачення України Росією у крадіжці газу, роз'яснення ситуації керівництвом України, вирішення суперечок, тощо.
Економічна сфера	Ціна на газ для підприємств	Зростання, зменшення, чи відсутність зміни у ціни на газ для приватних підприємств
	Право власності ГТС	Можливість передавання української газотранспортної системи Російській Федерації, можливість створення газового консорціуму, тощо
	Вихід компанії «Газпром Сбыт Украина» на ринок України	Ставлення представників центральних органів державної влади до початку роботи компанії «Газпром Сбыт Украина» на території України по постачанню підприємств природним газом.
	Банкротство та закриття підприємств	Оцінка представниками влади можливості чи фактів банкрутства та закриття підприємств внаслідок подорожчання чи нестачі газу.
	Спад промислового виробництва	Оцінка Кабінетом міністрів, Президентом, Верховною радою спад промислового виробництва, внаслідок нестачі постачання газу
	Зменшення прибутків виробників	Реакція влади на зменшення прибутків, внаслідок збільшення собівартості товарів та послуг
	Перехід на альтернативні види палива	Діяльність представників центральних органів державної влади по забезпеченню переходу підприємств на альтернативні чи зберігаючі види палива
	Співробітництво з міжнародними співтовариством	Отримання кредиту на сплату боргу перед Росією України, оцінка вищими органами влади отримання кредитів підприємцями на оплату газу, тощо
	Спад експорту	Реакція керівництва державою по поліпшенню експорту українського газу, а також товарів, які залежать від ціни на газ
Соціальна сфера	Ціна на газ для населення	Зростання, зменшення, чи відсутність зміни у ціни на газ для населення
	Ситуація в ЖКГ	Можливість банкрутства, збільшення боргів, і відключення газопостачання в житлово-господарському секторі.
	Пікетування органів влади	Акції протесту проти діяльності центральних органів влади по регулювання газового конфлікту
	Звільнення працівників	Дії влади по зменшенню безробіття внаслідок подорожчання газу, звинувачення звільнених працівників органи центральної влади за відсутність дій, тощо, робота фонду державної зайнятості
	Зменшення заробітної плати	Діяльність влади по відшкодуванню зменшення зарплат громадянам, , тощо
	Перехід на альтернативні види палива	Діяльність Кабінету міністрів по запровадженню альтернативних джерел палива у широкий загал, ставлення Президента та Верховної ради до даної ініціативи, тощо.

Політична влада – центральні органи державної влади – Президент України, Кабінет міністрів України і Прем'єр-міністр України, Верховна рада України, Секретаріат Президента, Рада національної безпеки та оборони.

Засоби масової інформації (ЗМІ) – інформаційні агентства "Інтерфакс-Україна", "УНІАН", "Українські новини", "РБК-Україна", "УКРІНФОРМ" та "Ліга"; Інтернет-видання «Дзеркало тижня», «Українська правда», «Корреспондент.net», «КоммерсантЪ-Україна», «forUm», «Сьогодні», «Обозреватель», «Главред»; Інтернет-версія випуску новин телеканалів «Телевізійний канал новин 24», «ICTV», «Інтер».

Президент України – Віктор Андрійович Ющенко.

Прем'єр-міністр – Юлія Володимирівна Тимошенко

Політична позиція – ставлення політичного суб'єкта до об'єктів, процесів, явищ політичної дійсності, через яке суб'єкт виявляє свої ідеали, цінності, інтереси і здійснює власну діяльність у сфері політики. Політична позиція визначає спрямованість вчинків, вибір цілей і засобів їх досягнення, характер ставлення до різноманітних політичних явищ.

Об'єм уваги ЗМІ – кількість повідомлень, присвячених діяльності Кабінету міністрів України, Верховної ради та Президента України по вирішенню газової кризи з 31 грудня по 23 січня 2009 року.

Обґрунтування системи вибору одиниць спостереження.

Побудова вибірки при підготовці проекту конкретного соціологічного дослідження зводиться до розв'язання трьох основних проблем:

1. Визначення обсягу вибірки - кількість джерел, які потрібно проаналізувати для одержання якісної інформації.
2. Визначення типу вибірки - побудова конкретної схеми процедури відбору.
3. Оцінка якості вибірки - визначення ймовірності і міри точності, з якими результати дослідження вибіркової сукупності можна переносити на ту чи іншу частину українських громадсько-політичних та фахових економічних ЗМІ.

Критеріями побудови вибірки є наявність в електронних ЗМІ:

- Інтернет-версіях випуску новин телеканалів, що займають найбільший обсяг аудиторії (рейтинг телеканалів за січень 2009 року за версією видання «Телекритика»),

- Електронні ЗМІ за період з 31 грудня 2008 до 23 січня 2009 року, що мають найбільшу частку відвідувань (>6000 відвідувань),

- Вузькоспеціалізовані електронні ЗМІ, що орієнтовані на політичні та економічні процеси.

Інтернет-ресурсами, які відповідають даним критеріям є: інформаційні агентства "Інтерфакс-Україна", "УНІАН", "Українські новини", "РБК-Україна", "УКРІНФОРМ" та "Ліга"; Інтернет-видання «Дзеркало тижня», «Українська правда», «Корреспондент.net», «КоммерсантЪ», «forUm», «Сьогодні», «Обозреватель», «Главред»; Інтернет-версія випуску новин телеканалів «Телевізійний канал новин 24», «ICTV», «Інтер».

Фільтром, що використовується при відборі матеріалів із цих видань є наявність / відсутність згадувань у них подій, що характеризують процес укладення договору між Україною та Росією на поставки газу в період з 31 грудня по 23 січня 2009 року.

Основні процедури збору і аналізу даних.

При дослідженні даної проблеми використовується метод контент-аналізу. Суть цього методу полягає в тому, щоб знайти такі ознаки, риси, властивості документів (наприклад, частота вживання певних термінів), які б відображали істотні сторони його змісту. Тоді зміст документа робиться вимірюваним, над ним можна провести необхідні обчислювальні операції і результати аналізу можуть досягти певної об'єктивності. Водночас формалізований аналіз має свою обмеженість, яка полягає в тому, що не весь зміст документів можна виміряти за допомогою формальних показників.

Матеріал у цьому дослідженні розглядається з точки зору

1) Частот вживання категорій чи слів індикаторів. Частота подання інформації визначається як частота згадувань певного поняття чи категорії; частота

позитивних чи негативних оцінок та частота появи описово-оціночної інформації загалом.

А також стосовно знаку інформації, тобто, у якому контексті, позитивному, скоріше позитивному, нейтральному, скоріше негативному чи негативному згадується орган державної влади.

2) Змісту інформації. Зміст повідомлення поділяється за такими аспектами як сфера функціонування органів державної влади, а саме - політична, економічна та соціальна сфери.

3) Самого факту наявності чи відсутності згадувань категорій, слів-індикаторів в досліджуваному матеріалі.

Результати дослідження кожного видання заносяться до таблиць.

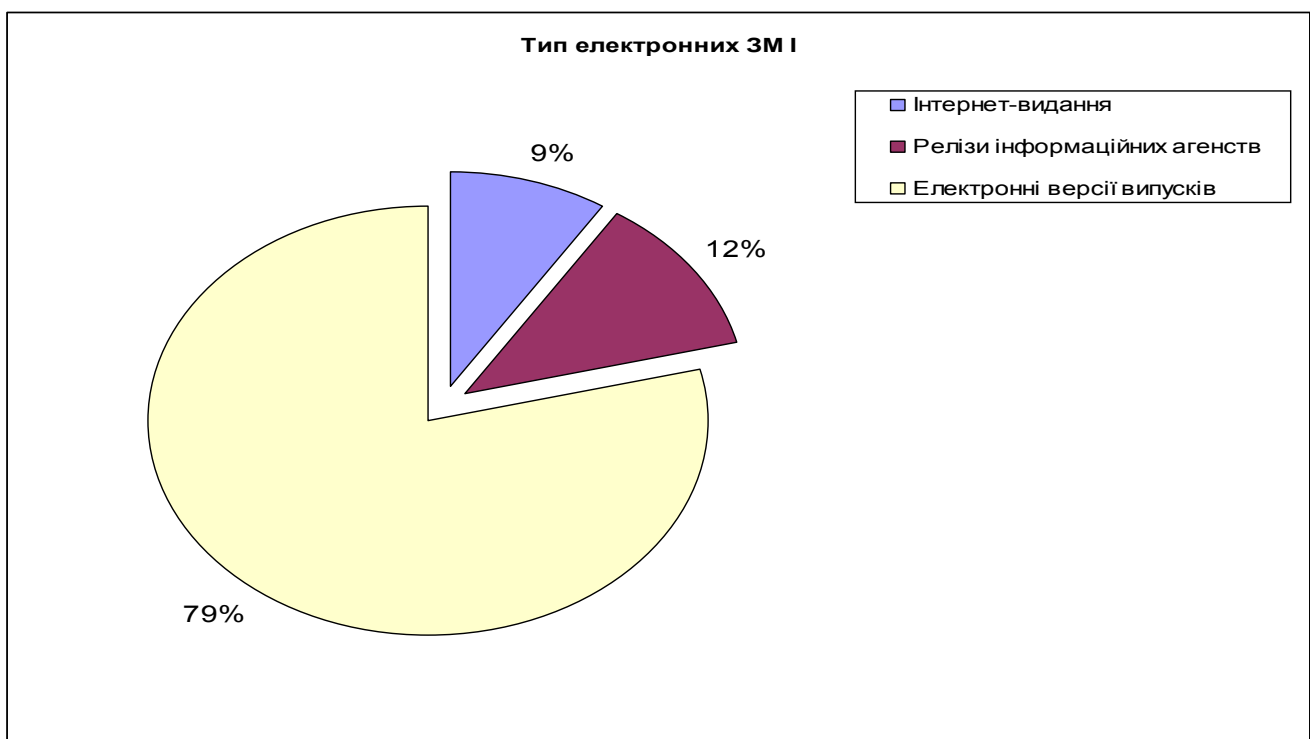
		Орган державної влади					Всього
		Позитивно	Скоріше позитивно	Нейтрально	Скоріше негативно	Негативно	
Політична сфера	Дострокові вибори						
	Відставка керівництва						
	Вотум довіри уряду						
	Прозорість процесу переговорів						
	Законотворча діяльність						
	"Антикризова" діяльність						
Економічна сфера	Відносини з міжнародним співтовариством						
	Ціна на газ для підприємств						
	Право власності ГТС						
	Вихід компанії "ГазпромСбыт-Україна" на ринок України						
	Банкротство та закриття підприємств						
	Спад промислового виробництва						
	Зменшення прибутків виробників						
	Перехід на альтернативні види палива						
	Співробітництво з міжнародними співтовариством						
Спад експорту							
Соціальна сфера	Ціна на газ для населення						
	Ситуація в ЖКГ						
	Пікетування органів влади						
	Звільнення працівників						
	Зменшення заробітної плати						
	Перехід на альтернативні види палива						

Аналітичний звіт за результатами соціологічного дослідження

Відповідно до обраної теми «Імідж української влади в українських електронних ЗМІ в контексті «газової війни» ми проаналізували електронні ЗМІ, релізи інформаційних агентств та електронна версія телевізійних новин.

Дослідивши інформаційне поле електронних видань, присвячених «газовій війні» у період з 31 грудня по 23 лютого 2009 року, ми побачили, що загальний об'єм повідомлень становить 793 повідомлення, що ілюструє нам таблиця, наведена нижче.

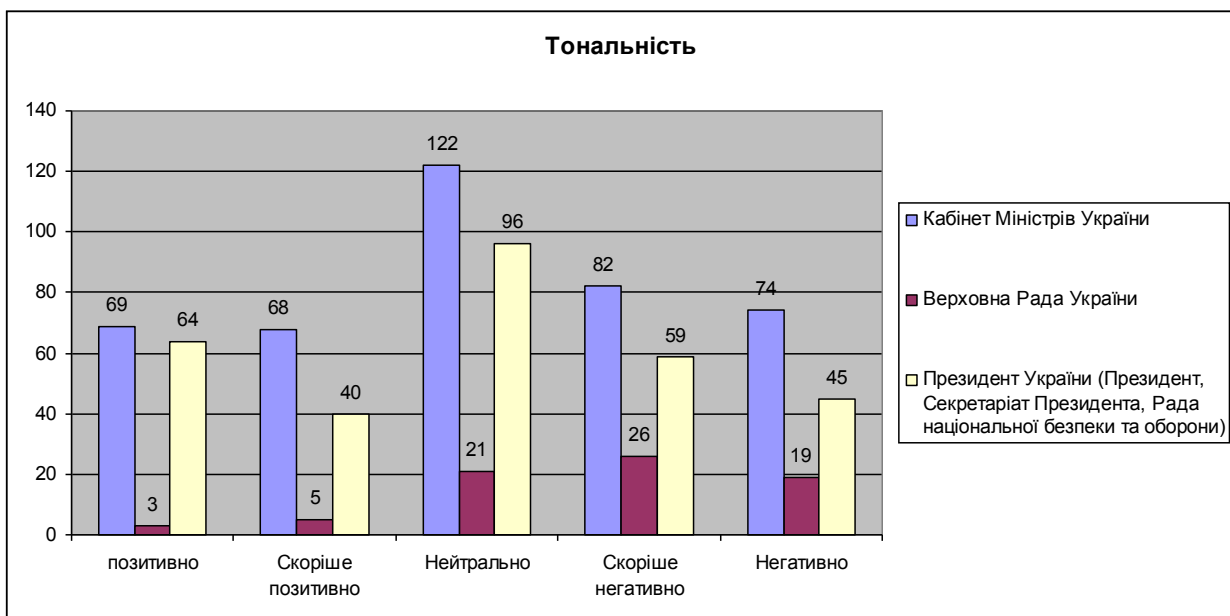
Таблиця №1. Типи ЗМІ

З наведеної таблиці видно, що найбільша частка повідомлень припадає саме на електронні версії телевізійних випусків новин, що становить 582 повідомлень, а відтак – 79%. Даний показник підтверджує першу гіпотезу, яка припускала, що електронні версії телевізійних новин займатимуть більше 40%. Такий високий показник сегменту все-ж таки телевізійних новин може свідчити лише про те, що основним джерелом новин досі лишається телебачення, що і відображається у

пропозиції новинах каналів та їх Інтернет-версій. Цікавим є той факт, що кількість повідомлень Інтернет-видань та релізів інформаційних агентств майже однакова, при незначній перевазі Інтернет-видань. Дана ситуація може свідчити лиш про те, що інформаційні і Інтернет-видання займають приблизно однакову нішу серед джерел отримання інформації, оскільки переважна більшість Інтернет-ресурсів не продукують, а передрукуюють релізи інформаційних агентств, а випередження Інтернет-сайтів говорить про більшу кількість Інтернет-видань.

Таблиця №2. Тональність повідомлень

Продовжуючи характеризувати дані, зібрані в результаті проведення контент-аналізу, звернемо увагу на тональність повідомлень – тобто їх емоційне забарвлення – від найбільш позитивного, до найбільш негативного. Наведена нами таблиця ілюструє, що частка негативно забарвлених повідомлень становить 138 повідомлень і відповідно 17,4 %, а повідомлення, які мають швидше негативне емоційне навантаження становлять – 167 повідомлень і 21,1 % відповідно. Таким чином, можна стверджувати, що загальна частка повідомлень, які несуть негативне емоційне навантаження становить 38,5%. Такий результат підтверджує третю другу, яка передбачала, що частка повідомлень негативної тональності буде перевищувати 30%. Такий результат є свідченням того, що «газова війна»

негативно вплинула на імідж всіх органів державної влади, оскільки повідомлення з негативною оцінкою діяльності органів державної влади становлять найбільшу частку, порівняно з іншими показниками – 249 (31,4%) повідомлень позитивної тональності, а також 239 (31,2%) повідомлень з емоційно нейтральною оцінкою.

Крім того, цей графік свідчить про те, що найбільша частка повідомлень припадає саме на діяльність Кабінету міністрів України – 415 повідомлень, що становить 52,3%. На другому місці перебуває Президент України – 304 повідомлення і 38,3%, а найгіршу медіаактивність під час «газової війни» продемонстрували представники Верховної ради, – 74 (9,7%) повідомлень. Такі цифри цілком підтверджують третю гіпотезу, яка звучить так «найбільше висвітлення в ЗМІ займав Кабінет міністрів України з поміж центральних органів державної влади».

Надзвичайна медійна активність навколо Кабінету міністрів України під час конфлікту щодо транзиту газу та поставок в Україну і країни Європейського союзу, свідчить про кілька речей. По-перше, реальна відповідальність за переговори по відновленню поставок і транзиту газу між Україною та Росією була покладена саме на уряд. По-друге, значна частка повідомлень, а саме 156 (19,8%) складають повідомлення негативною тональності, в той час як об'єм повідомлень, що вживалися в позитивному аспекті складав всього 137 повідомлень і відповідно 17,3%. Така ситуація свідчить про те, що єдиної позиції центральних органів державної влади стосовно ставлення до протікання та розв'язання газового конфлікту не було – в черговий раз це засвідчує той факт, що частка повідомлень нейтрального характеру становила 122 (15,4%) повідомлень, але все ж переважаюча кількість повідомлень з негативною характеристикою діяльності уряду по вирішенню газового конфлікту, свідчать що основну провину за початок і невдале вирішення газового конфлікту покладають на Кабінеті міністрів України, а основним джерелом критики виступає Президент України.

Продовжуючи аналіз, слід звернути увагу на той факт, що основною темою для критики діяльності уряду під час газової війни є співпраця Кабінету міністрів із міжнародним співтовариством. При чому, слід зазначити, що частка повідомлень нейтрального характеру – доволі висока. Така неоднозначна ситуація може

свідчити лише про те, що основна маса повідомлень з негативною емоційною оцінкою на адресу Кабінету міністрів були направлені Президентом України, див. таблицю №3.

Таблиця №3.

Порівняльна таблиця характеру повідомлень, що висвітлюють зовнішньополітичну діяльність Кабінету міністрів та Президента України в економічній та політичних сферах

		Кабінет міністрів України					Всього
		Позитивно	Швидше позитивно	Нейтрально	Швидше негативно	Негативно	
Політична сфера	Відносини з міжнародним співтовариством	9	7	24	13	12	82
Економічна сфера	Співробітництво з міжнародними співтовариством	7	8	22	6	13	56

		Президент України (Секретаріат Президента, Рада національної безпеки та оборони)					Всього
		Позитивно	Швидше позитивно	Нейтрально	Швидше негативно	Негативно	
Політична сфера	Відносини з міжнародним співтовариством	22	15	21	5	7	70
Економічна сфера	Співробітництво з міжнародними співтовариством	17	9	8	9	6	54

Четверта гіпотеза «найбільш негативно висвітлювалася діяльність Кабінету міністрів України в сфері співробітництва з міжнародним співтовариством» – підтверджена, див. таблицю №3.

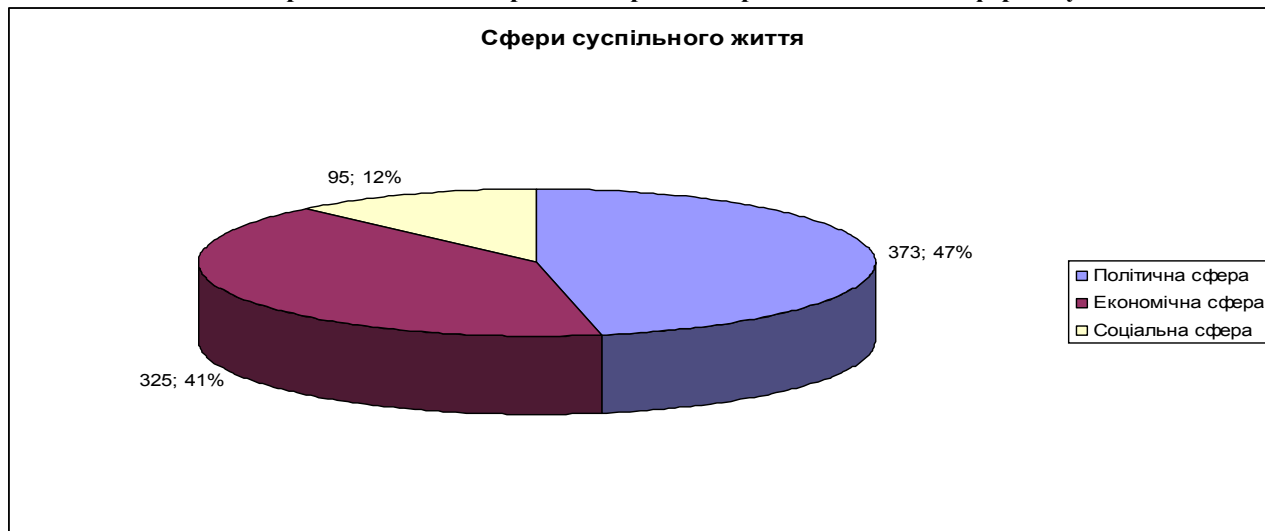
Гіпотеза п'ята звучить наступним чином: «найменше висвітлення в ЗМІ отримала соціальна сфера життя суспільства».

Як ми можемо побачити, кількість повідомлень, які присвячені діяльності української влади під час «газової війни» всього 95, що становить лише 12% від

загального об'єму інформаційних приводів. На жаль, але дана гіпотеза підтвердилася.

Таблиця №4.

Розподіл повідомлень про діяльність центральних органів державної влади по сферам суспільного життя

Саме той факт, що політична і економічна сфери суспільного життя найбільше висвітлювалися ЗМІ, говорить про те, що сама «газова війна» не відбилася на рівні достатку та життя громадян. Крім того слід звернути увагу, що саме діяльність Кабінету міністрів по забезпеченню незмінності тарифів на газ саме для громадян відзначилася значною кількістю повідомлень – 23, що становить 24,2% від загального об'єму повідомлень присвяченій цій темі. Саме ці дані і підтверджують шосту гіпотезу нашого дослідження.

Таким чином, якщо повернутися до мети та завдань дослідження, можна сказати, що вони були досягнуті. Отже, ми виявили характер впливу повідомлень у вітчизняних електронних ЗМІ пов'язаних із кризовою ситуацією у газових відносинах між Україною та Російською Федерацією для країн Європи та створений ними імідж української влади. Слід сказати, що найбільше інформаційних атак було завдано на Кабінет міністрів України, про що свідчить загальна кількість негативно забарвлених повідомлень. Органом державної влади, який найменше постраждав від інформаційної війни, що розгорілася під час газової кризи в Україні неочікувано стала Верховна рада України. Слід зазначити, що Президент України проявляв активну позицію за допомогою ЗМІ, але відповіді Прем'єр-міністра на звинувачення Президента вплинули негативно на імідж Президента, особливо в економічній сфері.

Проведений аналіз дозволяє нам також спрогнозувати тенденції формування електоральних симпатій напередодні чергових президентських виборів. Позиція Прем'єр-міністра активно висвітлювалася ЗМІ, хоч і була просякнутою критикою Президента. Висвітлення електронними засобами масової інформації діяльності Кабінету міністрів у соціальній сфері, конфлікт між Президентом та Прем'єр-міністром був перенесений у політичну та економічну сфери. Така ситуація нам видається виграшною саме для Прем'єр-міністра, оскільки активна діяльність Кабінету міністрів по зменшенню впливу газової війни на громадян України і відсутність чіткої позиції Президента з даного питання може принести електоральну підтримку Прем'єр-міністру. Активне висвітлення ЗМІ позицій та діяльності представників Кабінету міністрів при вдало побудованій PR-стратегії зможе вагому вплинути на зростання рейтингу Юлії Тимошенко.

В той самий час, Президент так само активно позиціонував свою позицію в ході газової війни. Але інформаційні приводу, створені ним, переважно стосувалася політичної сфери регулювання суспільних відносин мали позитивно забарвлений емоційний характер. В той час, повідомлення електронних ЗМІ, що висвітлювали діяльність Президента в економічній сфері мали негативний емоційний відтінок. Виходячи з даної ситуації, можна сверджувати, що можливе лише незначне зростання рейтингу Президента, електоральне поле якого представляють здебільшого «заполітизований» сегмент електорату та відверті противники Юлії Тимошенко, яка обіймає пост глави Кабінету міністрів України.

Стосовно парламенту, в першу чергу опозиції, то можна припустити, що газова війна не вплинула на рівень підтримки даної політичної сили. Дане твердження випливає з того, що представники парламенту відзначалися надмірною пасивністю, про що свідчать дуже низький рівень їх медіаактивності, яка характеризується відсутністю повідомлень відверто негативного та позитивного характеру, в яких висвітлювалася діяльність Верховної ради під час газової війни між Україною та Росією.

Але слід зазначити, що всі новинні блоки містять політичний та економічний сегмент. Виходячи з цього факту, можна прогнозувати зниження довіри до інституту влади, який переважно представлений Кабінетом міністрів України та

Президентом України, що в подальшому може призвести до катастрофічних наслідків – від радикалізації суспільних настроїв до повної апатії громадян до політичної сфери суспільного життя. Але даний аспект проблеми потребує свого подальшого дослідження.

Використана література

1. **Аверьянов Л.Я.** Контент-анализ. 2009. – 456 с.
2. **Григорьев С.И.** Проведение контент-анализа // <http://psyfactor.org/lib/ka2.htm>
3. **Григорьев С, Растов Ю.** Основы современной социологии. Учебное пособие. 2001. – 252 с.
4. **Дмитриев И.** Контент-анализ: сущность, задачи, процедуры // <http://psyfactor.org/lib/ka.htm>
5. **Лисовский С.Ф., Евстафьев В.А.** Избирательные технологии: история, теория, практика. М.: РАУ, 2000.
6. **Манаев О.** Контент-анализ — описание метода // <http://psyfactor.org/lib/kontent.htm>
7. **Манаев О.** Контент-анализ как метод исследования // <http://psyfactor.org/lib/content-analysis3.htm>
8. **Назаров М.М.** Контент-анализ медиа текстов / Массовая коммуникация и общество. - М, 2004
9. **Шмерлина И.** Процедурные начала исследовательской социологии // <http://www.unn.ru/rus/f14/k2/courses/shmerl1.htm#pr>

Додатки

Емоційне забарвлення повідомлень, присвячених діяльності центральних органів державної влади

Тональність	Позитивно	Скоріше позитивно	Нейтрально	Скоріше негативно	Негативно	Всього
Кабінет Міністрів України	69	68	122	82	74	415
Верховна Рада України	3	5	21	26	19	74
Президент України (Президент, Секретаріат Президента, Рада національної безпеки та оборони)	64	40	96	59	45	304
РАЗОМ	136	113	239	167	138	793

Об'єм повідомлень по темі газової війни по типам електронних ЗМІ

Тип електронних ЗМІ	Інтернет-видання	Релізи інформаційних агентств	Електронні версії випусків телевізійних новин	РАЗОМ
Кабінет Міністрів України	38	50	327	415
Верховна Рада України	42	15	17	74
Президент України (Президент, Секретаріат Президента, Рада національної безпеки та оборони)	35	32	237	304
РАЗОМ	115	97	582	793

Обсяг повідомлень ЗМІ, присвячених діяльності Кабінету міністрів

		Кабінет міністрів України					Всього
		Позитивно	Скоріше позитивно	Нейтрально	Скоріше негативно	Негативно	
Політична сфера	Дострокові вибори					1	1
	Відставка керівництва			19		3	21
	Вотум довіри уряду				1	8	9
	Прозорість процесу переговорів	16	18	25	13	9	84
	Законотворча діяльність				1		1
	"Антикризова" діяльність						0
Економічна сфера	Відносини з міжнародним співтовариством	9	7	24	13	12	65
	Ціна на газ для підприємств	11	15	6	11	2	45
	Право власності ГТС	15	10	6	4	4	39
	Вихід компанії "ГазпромСбыт-Україна" на ринок України			1	1		2
	Банкротство та закриття підприємств				1	3	4
	Спад промислового виробництва				4	2	6
	Зменшення прибутків виробників			8	6	7	21
	Перехід на альтернативні види палива		2	4	2		8
	Співробітництво з міжнародними співтовариством	7	8	22	6	13	56
Спад експорту				2		2	
Соціальна сфера	Ціна на газ для населення	11	8	7	10	3	93
	Ситуація в ЖКГ				5	1	6
	Пікетування органів влади						0
	Звільнення працівників				2	5	7
	Зменшення заробітної плати					1	1
	Перехід на альтернативні види палива						0

Обсяг повідомлень ЗМІ, присвячених діяльності Верховної ради

		Верховна рада України					Всього
		Позитивно	Скоріше позитивно	Нейтрально	Скоріше негативно	Негативно	
Політична сфера	Дострокові вибори				1		1
	Відставка керівництва				3		3
	Вотум довіри уряду			2			2
	Прозорість процесу переговорів		1	3			4
	Законотвора діяльність	1		4	1		6
	"Антикризова" діяльність	1		2	2		5
Економічна сфера	Відносини з міжнародним співтовариством		1		1	2	4
	Ціна на газ для підприємств		1	3	3		7
	Право власності ГТС		1		1	2	4
	Вихід компанії "ГазпромСбыт-Україна" на ринок України				2		2
	Банкротство та закриття підприємств					2	2
	Спад промислового виробництва			4	1		5
	Зменшення прибутків виробників				1	4	5
	Перехід на альтернативні види палива						0
Соціальна сфера	Співробітництво з міжнародними співтовариством				3		3
	Спад експорту						0
	Ціна на газ для населення	1	1	3	6	4	19
	Ситуація в ЖКГ					2	2
	Пікетування органів влади						0
	Звільнення працівників				1		1
Соціальна сфера	Зменшення заробітної плати					3	3
	Перехід на альтернативні види палива						0

Обсяг повідомлень ЗМІ, присвячених діяльності Президента України

		Президент України (Секретаріат Президента, Рада національної безпеки та оборони)					Всього
		Позитивно	Скоріше позитивно	Нейтрально	Скоріше негативно	Негативно	
Політична сфера	Дострокові вибори					7	7
	Відставка керівництва					8	8
	Вотум довіри уряду						0
	Прозорість процесу переговорів	2	9	32	3	1	47
	Законотворча діяльність						0
	"Антикризова" діяльність				4	3	7
Відносини з міжнародним співтовариством	22	15	21	5	7	70	
Економічна сфера	Ціна на газ для підприємств		2	2	22	6	32
	Право власності ГТС	19	15	17	1	1	53
	Вихід компанії "ГазпромСбыт-Україна" на ринок України				1	1	2
	Банкротство та закриття підприємств					1	1
	Спад промислового виробництва						0
	Зменшення прибутків виробників						0
	Перехід на альтернативні види палива			2			2
	Співробітництво з міжнародними співтовариством	17	9	8	9	6	49
Спад експорту						0	
Соціальна сфера	Ціна на газ для населення			13	18	4	35
	Ситуація в ЖКГ					1	1
	Пікетування органів влади						0
	Звільнення працівників						0
	Зменшення заробітної плати					1	1
	Перехід на альтернативні види палива						0

Обсяг повідомлень ЗМІ, присвячених діяльності центральних органів влади в залежності від сфери суспільного життя

		Всього	Всього по сферам суспільного життя
Політична сфера	Дострокові вибори	21	373
	Відставка керівництва	33	
	Вотум довіри уряду	11	
	Прозорість процесу переговорів	139	
	Законотворча діяльність	7	
	"Антикризова" діяльність	11	
	Відносини з міжнародним співтовариством	151	
Економічна сфера	Ціна на газ для підприємств	73	359
	Право власності ГТС	78	
	Вихід компанії "ГазпромСбыт-Україна" на ринок України	6	
	Банкрутство та закриття підприємств	7	
	Спад промислового виробництва	11	
	Зменшення прибутків	25	
	Перехід на альтернативні види палива	10	
	Співробітництво з міжнародними співтовариством	113	
	Спад експорту	2	
Соціальна сфера	Ціна на газ для населення	73	95
	Ситуація в ЖКГ	9	
	Пікетування органів влади	0	
	Звільнення працівників	8	
	Зменшення заробітної плати	5	
	Перехід на альтернативні види палива	0	
		793	